Хушма вĕрентӳ учрежденийĕсенче

Пурнăç çулĕпе утма хатĕрленеççĕ

Хальхи вăхăтра, çĕнĕ технологисем аталанса пынă май, ачасемпе çамрăксен хăйсен пултарулăхне тĕрлĕ енлĕ аталантарма майсем пур. Апла пулин те вĕсен пушă вăхăтне усăллă ирттересси тĕп ыйтусенчен пĕри пулса тăрать.

Çав вăхăтрах 20 çул ĕнтĕ çак ыйтăва татса парассипе «Çамрăк техниксен станцийĕ» муниципаллă хушма вĕрентӳ учрежденийĕнче ĕçлекенсем ăнăçлă ĕçлесе пыраççĕ. Кунти лабораторисемпе мастерскойсенче техника пултарулăхĕпе интересленекен ачасем пухăнаççĕ.

Çамрăк техниксен станцийĕ валли Е. Андреев ячĕпе хисепленекен колхозăн юсав мастерскойĕ пулнă çурта уйăрса панă. Çурта реконструкцилеме çулталăк иртсе кайнă. Çапла вара çамрăк техниксен станцине уçасси пирки 1990 çулхи октябрĕн 9-мĕшĕнче Чăваш АССР Халăх вĕрентĕвĕн министерстви хушу кăларнă хыççăн вăл тепĕр çултан ĕçлеме тытăннă. Ку тапхăрта станцире техника пултарулăхĕн 34 кружокĕ ĕçленĕ. Унăн пĕрремĕш директорĕ пулма Альберт Николаевич Иванова çирĕплетнĕ. Унăн йĕркелӳ пултарулăхне кура филиалсем Мăн Сĕнтĕрте, Москакассинче, Калайкассинче, уйрăм шкулсенче кружоксем ĕçлеме тытăннă.

1996 çултанпа станцие Африкан Вениаминович Андреев ертсе пырать. Пултарулăхне кура ăна 2001 çулта «Чăваш Республикин вĕрентĕвĕн тава тивĕçлĕ ĕçченĕ» хисеплĕ ят панă.

Çуллен станцие 750 ытла ача пырса çӳрет. Наукăпа техникăн тĕрлĕ енĕпе 50 кружок ĕçлет. Хăш-пĕр мероприятисене çуллен ирттересси йăлана кĕнĕ ĕнтĕ.

Çамрăк техниксен станцийĕнче паян хушма вĕрентĕвĕн 39 педагогĕ ĕçлет. Кружоксене çӳрекенсем вара муниципаллă, республика ăмăртăвĕсемпе конкурсĕсене çулсерен хутшăнаççĕ, малти вырăнсене йышăнаççĕ. Иртнĕ вĕренӳ çулĕнче станцие çӳрекен 100 воспитанник ытла республика шайĕнчи мероприятисене хутшăннă, вĕсенчен 46-шĕ призлă вырăнсем йышăнма пултарнă.

Станцин çак ситĕнĕвĕсем вĕсем – пĕтĕм коллектив 20 çул ĕнтĕ пĕр тĕллевпе тата çине тăрса ĕçлесе пынин кăтартăвĕ.

20 çул вăл – пысăк ĕçĕн пуçламăшĕ кăна-ха. Çуллен станцин «çемйи» йышлансах пырать. Çĕнĕ ачасем кунта çӳреме тытăнаççĕ, çĕнĕ педагогсем, çĕнĕ тус-юлташсем хушăнаççĕ. Малашлăхра вара – çĕнĕ пултарулăх ĕçĕсем.

В. ШАПОШНИКОВ.

Сăн ӳкерчĕкре: станцире ачасем куллен ăсталăха туптаççĕ.

Республика рейдне хутшăнса

Пĕтĕмпех ачасен хăрушсăрлăхĕпе çыхăннă

Республикăри «Ачасем» рейда хутшăнса, Шомикра вырнаçнă ачасен республикăри «Лесная сказка» санаторийĕнче апрелĕн 8-мĕшĕнче районти шалти ĕçсен пайĕн ĕçченĕсем – патшалăх çул-йĕр хăрушсăрлăх инспекцийĕн пропаганда инспекторĕ А.И. Щербаков, çул çитмен çамрăксем енĕпе ĕçлекен инспектор Н.М. Пушкина, милицин участокри уполномоченнăйĕ Е.А. Пугачев пулнă. Вĕсем кунта сипленекенсемпе кĕсье теле-

фонĕсене çухатассинчен сыхланасси, санатори территорийĕнчен хушмасăр тухса кайма юраманни, çул-йĕр правилисене пăхăнасси тата ытти пирки калаçусем ирттернĕ. Çак калаçусем, паллă ĕнтĕ, кунти 85 ачашăн усăсăр пулмĕç.

Сăн ӳкерчĕкре: тĕл пулу хыççăн.

Аслă Çĕнтерӳ тунăранпа 65 çул çитнĕ май

Çамрăклăхĕ вăрçă çулĕсенче иртнĕ

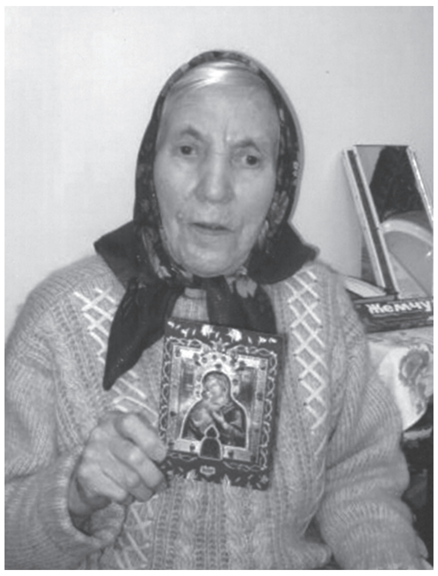

Каршлăхри вăрçăпа ĕç ветеранĕсен интернат çуртĕнче пултарулла хĕрарăм пурăнать. Вăл хăйĕн пурнăçне ачасем хушшинче ирттернĕ. 40 çул Мăн Сĕнтĕр шкулĕнче пуçламăш класс ачисене вĕрентнĕ. Ку вăл – Любовь Арсентьевна Васильева. 1928 çулта сентябрĕн 21-мĕшĕнче Етĕрне районĕнче çуралнă. Çемьере 4 ача пулнă. Ашшĕ бухгалтер пулса ĕçленĕ. Çамрăклăх вăхăчĕ унăн вăрçă тата вăрçă хыççăнхи йывăр вăхăтра иртнĕ.

1938 çулта çемье Етĕрне хулине куçса килнĕ. 1945 çулта Любовь Арсентьевна Етĕрнери вăтам шкултан вĕренсе тухнă. 1942 çулта ашшĕне фронта илсе кайнă. Вăл унтан таврăнайман. Амăшĕ килти хуçалăхпа ĕçлесе пурăннă.

1946 çулта вăл Етĕрнери педагогика училищине вĕренме кĕнĕ. 1947 çулта ăна вĕренсе пĕтернĕ те, август уйăхĕнче вара хĕре Мăн Сĕнтĕрти вăтам шкула пуçламăш классене вĕрентме янă. Хăйĕн пурнăç çулне вара вăл Мăн Сĕнтĕр ялĕнче ирттернĕ. Мăшăрне те, Аслă Отечественнăй вăрçă участникне Игорь Александровича, кунтах тĕл пулнă. Вăл шкулта вырăс чĕлхин учителĕ пулнă. Çемьере икĕ ача çуралнă: хĕрпе ывăл. Ывăлĕ Набережные Челны хулинче пурăнать.

Л.А. Васильеван пурнăçĕнче лайăххи те, япăххи те сахал мар пулнă. Анчах та вăл чун-хавал вăйне сыхласа хăварма пултарнă. 1999 çулта чире пула хĕрĕ çĕре кĕнĕ. Унăн Ирина хĕрĕ юлнă. Ирина Мускавра пурăнать. Апла пулин те асламăшне тимлĕхсĕр хăвармасть, Любовь Арсентьевнана канмалли кунсенче киле илсе кайма вăхăт тупать. 2000 çулта Любовь Арсентьевнан мăшăрĕ те çĕре кĕнĕ. Çавăн хыççăн ăна шалкăм çапнă. Халĕ вара коляскăпа кăна çӳреме пултарать.

Любовь Арсентьевнăна правительство наградисем те пур. Вăл шутра Аслă Отечественнăй вăрçă çулĕсенче тăрăшса ĕçленĕшĕн панисем те. Грамотăсемпе дипломсем те пайтах. Хăйĕн тĕп тивĕçне вара вăл ачасене тарăн та çирĕп пĕлӳ, воспитани парассинче курнă.

2007 çулхи июнĕн 21-мĕшĕнчен тытăнса Любовь Арсентьевна Каршлăхри вăрçăпа ĕç ветеранĕсен интернат çуртĕнче хӳтлĕх тупрĕ. Унăн вĕренекенĕ пулнă Светлана Андреевна Леонтьева Мăн Сĕнтĕр шкулĕнче ĕçлет, май килнипе хăйĕн вĕренекенĕсемпе пирĕн пата концертсемпе килсе çӳрет.

Ветерансене хăш чухне ăшă туйăм, çывăх çынсен тимлĕхĕ çитсе каймасть. Пирĕн интернат çуртĕнче ĕçлекенсем вара вĕсене пĕтĕм юратупа ăнланулăха пама тăрăшаççĕ.

В. КРЮЧКОВА, культорг.

Сăн ӳкерчĕкре: Любовь Арсентьевна Васильева.

Обществăлла организацисенче

85 çул çитрĕ унтанпа

Ĕçлĕх Хĕрлĕ Ялав орденлĕ Пĕтĕм Раççейри куç курманнисен обществин членĕсен кăçал питĕ пысăк юбилей. Обществăна йĕркеленĕренпе 85 çул çитрĕ.

Пĕтĕм Раççейри куç курманнисен обществин 1-мĕш съезчĕ 1925 çулхи ака уйăхĕн 6–13-мĕшĕсенче Мускавра ĕçленĕ. 25 регионтан пухăннă делегатсем çак организацин задачисене тишкернĕ, Уставне йышăннă, умри тĕллевсене палăртнă. Съезд хыççăн Пĕтĕм Раççейри куç курманнисен обществин уйрăмĕсем облаçсенче, крайсенче, автономиллĕ республикăсенче вĕрентӳпе ĕçлев мастерскойĕсем йĕркелеме тытăннă.

Чăваш Республикинче обществăн йĕркеленӳ тапхăрĕ куç курман граждансемшĕн 1930 çулхи пуш уйăхĕнчен пуçланать. 80 çул каялла пуш уйăхĕн 11-мĕшĕнче Канаш хулине районсенчен 19 делегат пухăнать. Вĕсем çак организацин правленийĕ умне çивĕч задачăсем лартаççĕ.

Пирĕн районти куç курманнисен обществин малтанхи членĕсене тата активисчĕсене те асăнмасăр хăварма май çук. Кусем вĕсем К.И. Щеглов, И.И. Чернова, О.Н. Смелова, П.В. Васильев тата ыт. те. Вĕсем республикăри тĕрлĕрен ĕçпе вĕрентӳ мастерскойĕсенче ăсталăха алла илнĕ хыççăн ялсенчи куç курман çынсемпе тĕл пулса калаçнă, Брайль системине вĕрентнĕ, ĕçе вырнаçма пулăшнă.

Муркаш районĕнчи куç курманнисен организацине тĕрлĕ çулсенче 1-мĕш ушкăн инвалидĕсем К.И. Щеглов, К.П. Николаев, А.А. Смирнов, П.П. Яхунин, А.А. Андреев ертсе пынă.

1950–1980 çулсенче куç курманнисен обществин членĕсем ĕçпе вĕрентӳ предприятийĕ урлă килти хуçалăхра усă курмалли сеткăсем çыхнă, ботинка шнурокĕсем хатĕрленĕ. Ĕç ветеранĕсем хушшинче Н.И. Кошкин, В.Д. Данилов, П.Д. Баранов, Т.В. Васильева, В.Е. Кульков, А.А. Алексеева, Е.Е. Михайлова, Г.В. Чернова, М.В. Сорокина тата ыттисем те ĕç планĕсене тултарассипе палăрнă.

Куç япăх курнине пăхмасăрах, нумайăшĕ колхоз-совхоз производствинче те тăрăшса ĕçленĕ. Вĕсен шутĕнче Б.Я. Яковлев, А.И. Иванов, М.Н. Грачева, Н.Т. Тимофеева, Г.Г. Михайлов тата ыттисем те.

1990-мĕш çулсенче самана хăвăрт улшăнчĕ. Куç курманнисен обществин системинче те йывăрлăхсем мала тухрĕç. 1997 çулта Муркаш районĕн уйрăмĕ çумне Элĕк районĕнчи пуçламăш организацие пĕрлештерчĕç. Паянхи куна пирĕн патра 215 куç курман çын учетра тăрать.

Организаци ĕçĕ-хĕлĕ унăн кашни членĕ тӳпе хывнинчен анлăланать. Кунта пирĕн кулленхи ĕç те, районти тата республикăри тĕрлĕрен мероприятисене хутшăнни те шутра. Ку енĕпе пирĕн хушăра маттурсем сахал мар. Кусем вĕсем А.В. Столярова, Н.И. Кудрявцева, В.Н. Пагеев, А.П. Иванов, А.И. Семенов, Ю.А. Сорокин, Р.И. Беляева, В.Ф. Горланова, В.Д. Михайлов, М.Н. Пушкарева, А. Николаев, К. Павлова, Е. тата С. Осиповсем, В.М. Александров. Вĕсем Раççей шайĕнчи мероприятисенче те район тата республика чысне час-часах хӳтĕлеççĕ.

Историллĕ 1-мĕш съезд пухăннăранпа нумай çул иртрĕ пулин те, обществăн малтанхи задачисем паян та хăйсен çивĕчлĕхне çухатман. Куç курманнисен обществин членĕсене, унăн ветеранĕсене 85 тата 80 çулхи юбилейсемпе чун-чĕререн саламлатăп. Пурне те ырлăх-сывлăх, вăрăм кун-çул, йывăрлăхсене çĕнтерме пысăк вăй-хал сунатăп.

А. МИХАЙЛОВА, Пĕтĕм Раççейри куç курманнисен обществин Муркаш районĕнчи организацийĕн председателĕ.

Паттăр чăваш хĕрарăмне чысласа

Кĕçех эпир Аслă Отечественнăй вăрçăра Çĕнтерӳ тунăранпа 65 çул çитнине паллă тăвăпăр. Çак куна чыслăн кĕтсе илес тĕллевпе Муркаш шкулĕнче вĕрентекенсемпе вĕренекенсем нумай ырă ĕç туса ирттереççĕ. Ачасене патриотла воспитани парассине шкулта пысăк вырăна хуратпăр. Ку тĕлĕшпе директорăн шкул тулашĕнчи ĕçĕсене туса пыракан çумĕн Е.Н. Ефанован, нумай учительсен тата класс ертӳçисен тӳпи пысăк.

Акă ака уйăхĕн 12-мĕшĕнче 7 «в» класра вĕренекенсем Исетеркке ялне экскурсие кайса килчĕç. Пире Чуманкасси ял тăрăхĕн пуçлăхĕ Л.Г. Ковалева питĕ ăшшăн кĕтсе илчĕ. Çав кун Исетерккĕри Культура çуртĕнче вăрçă вăхăтĕнче тылра хастар ĕçленисене Аслă Çĕнтерӳ тунăранпа 65 çул çитнине халалланă юбилей медалĕсене парса чысларĕç. Вĕсене «Апаш» пултарулăх ушкăнĕ юрăташăпа саламларĕ.

7 «в» класс ачисем Т.Н. Николаевана асăнса лартнă палăк умне чечексем хучĕç. Çак чăваш хĕрарăмĕ сакăр ывăл пăхса ӳстерсе вăрçă хирне ăсатнă, вĕсенчен ултăшне кĕтсе илеймен. Вĕсенчен Григорий Совет Союзĕн Геройĕн ятне илме пултарнă, Егор вара Александр Матросовăн тĕслĕхне кăтартнă. Ыттисем те паттăррăн çапăçса пуçĕсене хунă. Татьяна Николаевнан виççĕмĕш ывăлĕн Родионăн хĕрĕ Н.Р. Феофанова сăмах каларĕ.

– Асанне питĕ усă кăмăллă, ĕçчен пулнă. Ăна ялта пурте хисепленĕ. Колхозра вăй хунă. 91 çулччен пурăнчĕ вăл. Ачисем вăрçăра çамрăклах пуçĕсене хунăранах асаннене Турри вăрăм кун-çул пилленĕ пулĕ,– терĕ вăл.

Ачасем çак паттăр та чаплă чăваш хĕрарăмĕ çинчен тимлесе итлерĕç. Çак тĕл пулу вĕсен асĕнче нумайлăха юлĕ.

Е. ВАРЛАМОВА, 7 «в» класс ертӳçи.

Сăн ӳкерчĕкре: паттăр чăваш хĕрарăмĕн палăкĕ умĕнче.